31

ב"ה.

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנה תשיעית
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
התאחדות נשי מזרחי באמריקה

חיי שרה (תש"ל) כ"ג

א. שאלה כללית:
להשיבות פרקנו כולו שאל המלבי"ם: למה האריך בכל הספור הזה?
מה יוסיענו ספור זה לתורה ולהעודה?
ואלה קצות דעותיהם של הכמינו:
מדרש הגדול: בא וראה ענותנותו של אברהם אבינו שהבטיחו הקבה"ו לתת לו ולזרעו את הארץ עד עולם ועכשו לא מצא מקום קבורה אלא בדמים מרובים ולא הרהר אחר מדותיו של הקבה"ו ולא קרא תגר ולא עוד אלא שלא דבר עם יושבי הארץ אלא בענות שנאמר גר ותושב אנכי עמכם" - אמר לו הקבה"ו: אתה השפלת עצמך, חייך שאני אשימך אדון ונשיא עליהם.
(וע' **רש"י** שמות ו' ט' ד"ה ולא שמעו אל משה החל מן "קרוב לענין זה שמעתי פרשה זו" עד "ואתה אמרת למה הרעות").
בראשית רבה ע"ש: א"ר יודן בר סימון: זה אחד מג' מקומות שאין אומות העולם יכולים להונות את ישראל לומר; גזולים הם בידכם, ואלו הן: מערת המכפלה ובית המקדש וקבורתו של יוסף (שכם). מערת המכפלה, דכתיב (ש"ז) "וישמע אברהם אל עפרון וישקול אברהם לעפרון את הכסף"; בית המקדש, דכתיב (דברי הימים א' כ"א כ"ד) "ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות"; בקבורתו של יוסף שנ' (בראשית ל"ג י"ט) "ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה".
ראב"ע בפרקנו י"ט ד"ה ואחרי כן קבר אברהם החל מן "ונזכרה זאת הפרשה"
רמב"ן " " " " " " " " "ונכתבה זאת הפרשה".
(ועיין גם ראב"ע ל"ג, י"ט ד"ה חלקת השדה
" " רמב"ן " " " ויחן את פני העיר).

1. מה הן התשובות השונות הנתנות בזה בשאלה הנ"ל בטעם הפרק כולו ומה ההבדל ביניהם?
×2. מדוע חולק הרמב"ן על הראב"ע במקומנו ואינו חולק עליו שם (ל"ג י"ט)?
××3. התוכל למצוא סיבה לכך, למה נמנע רש"י מלהשתמש במדרש המובא לעיל מתוך בראשית רבה - גם במקומנו, גם אצל יעקב?

ב. שאלות לשון וסגנון:
1. ו' שמענו אדוני... שד"ל: "אדוני" נשאר ברב הזמן בלשון יחיד והוא כמו Monsieur, Madam כנוי כבוד, בלי הבחנה אם המדבר יחידי או רבים וכיוצא בזה.
מה החמיתה הלשונית המוטבעת בדבריו? (וע' ת"א לפסוקנו!)
2. ה' ויענו בני חת את אברהם לאמור לו:
כלי יקר: ...עוד נתכון לומר, שלא הסכימו ביניהם על חדבר האמור בתשובתם אלא רק "לאמור לו" וכמו שגלה סופם על תחילתם "בכסף מלא".
(א) מה קשה לו מבחינת סגנונית?
×(ב) פרש את תשובתו!
×(ג) התוכל לחרץ את הקושי הסגנוני הנ"ל בדרך אחרת?

ג. פסוקים ח'-ח'.
רד"ק: במבחר קברינו קבר את מתך..." כי היו להם מערות לקבור מתיהם שם וכל משפחה לבדה היתה לה מערה, קוברים שם כמה מתים, כל אחד בארונו. וכל המערה ההיא תקרא קבר; והיה בדעתם שישאל אברהם שיתן אחד מהם לו מקום בקברו לקבור מתו, לכן אמרו "איש ממנו את קברו..."
(והשוה **בעל עקדת יצחק:** והוא מבואר, כי האומר: אם תקחהו לא אמנע ממך, לאו נותן בעין יפה הוא.)
הסבר, האם הציעו בני חת לאברהם הצעה אחת או שתים למבחר ומדוע לא הסתפק אברהם אבינו בהצעתם ומה בקש עוד?

ד. ה' שמעוני ופגעו לי בעפרון החתי.
פענח רזא שואל: וקשה, למה לא דבר אברהם בעצמו אל עפרון ופנה אל בני חת "שמעוני ופגעו לי בעפרון..."
רמב"ן ד"ה אם יש את נפשכם החל מן "ופגעו לי"
ספורנו " ופגעו לי.
1. מהי תשובת הרמב"ן לשאלה הנ"ל?
2. יש עונים מתוך הסואה עם בראשית נ' פסוק ד'. מה התשובה?
3. לשם מה נעזרים המפרשים במסופר במלכים א' כ"א?

השאלות המסומנות × קשות והמסומנות ×× קשות ביותר, יענה כ"א כפי הבנתו.
תשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, ירושלים, קרית משה.